

Năm Tỵ Nói Chuyện Rắn

Nguyễn Ngọc Duy Hân

Mỗi khi Xuân về, người ta thường dành những câu nói hay ho để tặng nhau. Chẳng hạn có người dùng tên các con thú mà chúc: Xuân về, chúc mọi người vui vẻ như chim Sẻ, mạnh khỏe như Đại Bàng, giàu sang như chim Phụng, làm lụng như chim Sâu, sống lâu như Đà Điểu! Hoặc chúc mọi người khỏe như Hồ, sống lâu như Rùa, mắt tinh như Đại Bàng, nhanh nhẹn như Thỏ, phúc lộc nhiều như Châu Chấu tràn về. Ấy thế nhưng nay là năm Rắn, mà chưa thấy ai chúc về Rắn như thế nào. Trong Truyện Kiều của thi hào Nguyễn Du, người ta đếm trong thi phẩm có 49 loài vật tất cả, thí dụ Uyên, Phượng, Rồng, Hùm, Sói ... nhưng không hề nói tới con Rắn. Thôi thì năm Rồng sắp hết, năm Rắn đang tới, tôi xin được chia sẻ đôi điều tìm được về con vật này, hy vọng sẽ thay cho lời chúc để gửi đến các bạn trong dịp Xuân Ất Tỵ 2025 này.

Nói vậy nhưng nghĩ cũng khó để lạm bàn về loài rắn, vì thời đại ngày nay khi Elon Musk đã tính tới chuyện lên sao Hỏa để sống, chuẩn bị chế máy bay chạy bằng điện, đủ thứ các ứng dụng của trí thông minh nhân tạo, thật giả khó phân

biệt, thì nói về rắn như thế nào cho theo kịp thời đại đây!??

Thôi thì xin bắt đầu bằng thống kê khoa học. Có khoảng 3500 loài rắn trên thế giới, trong đó có 300 loài mang nọc độc. Châu Á là nơi có nhiều loài rắn độc nhất. Rắn to nhất là Đại Mãng Xà có thân to, dài đến 10 mét. Loài nhỏ nhất là rắn giun Typhlops Braminus, dài chưa quá 10 cm. Trên nước Nam Mỹ nặng khoảng 250 ký.

Nói tới Rắn, người ta thường chia ra hai loại: rắn hiền và rắn độc. Rắn hiền như rắn Nước, rắn Học trò... (học trò thời nào, chứ một số học trò trường Xã Hội Chủ Nghĩa thì chưa chắc là hiền đâu!). Rắn độc có rắn Hồ Mang, rắn Cạp Nia, rắn Lục ... Tôi thích lối phân loại này, vì con người cũng có thể chia làm hai loại: Ấc hoặc Lành (mong mỗi người trong chúng ta đều thuộc nhóm Lành).

Rắn thuộc ngành bò sát, giống như thằn lằn, tắc kè nhưng rắn

không có chân. Vây chính là "chân" của rắn. Khi rắn muốn trườn tới thì những chiếc vây hơi dựng lên, cựa sát lên mặt đất đẩy rắn bò tới. Vây cứng nên không thể phát triển theo thân rắn được. Do đó, cứ vài tháng rắn lột da một lần. Rắn có thể nuốt con mồi to hơn đầu nó gấp 10 lần, như nguyên con nai nặng 60 ký. Thế nhưng tính ra rắn ăn rất ít, chúng chỉ cần ăn chừng 5, 7 lần rồi nhịn cả năm vẫn sống. Nếu vậy để chúc các cô muốn giữ eo, mình chúc "Ăn như rắn" được lắm chứ!

Có rắn không ăn uống, ngủ liền một mạch 4 năm mà vẫn sống, "nội công" hơn hẳn loài gấu chỉ ngủ

mùa đông. Hầu hết loài rắn đều đẻ trứng, chỉ trừ một vài loại đẻ con như rắn Lục, Đền Kim, Đền Sọc Dưa... Thức ăn của rắn là sâu bọ, cá, giun, trứng chim, chuột, thú vật... Đặc biệt rắn Cạp Nong ngoài ếch nhái, nó còn ăn... rắn. Có lẽ vì giống rắn này lười đi tìm mồi nên phải ăn thịt đồng loại (cũng giống như Cộng Sản, giết hại, làm giàu trên chính ... đồng bào của mình). Rắn Đuôi Chuông sau khi sinh nở, đã ăn trứng hư và rắn con. Nhiều người chê giống rắn cái này ác, vì hùm dữ còn không ăn thịt con! Cửa đáng tội, rắn mẹ chỉ ăn chừng 11% rắn con và trứng hư vì biết đằng nào nó cũng sẽ hư, sẽ chết. (Giống cái có suy nghĩ, tính toán hơn thiệt lắm chứ lý!) Con người gần đây mới đông lạnh tinh trùng để thụ thai, nhưng có giống rắn từ xưa đã biết giữ tinh trùng để dành xài khoảng 5, 6 năm, chẳng cần giống đực tại hiện trường, ê sác ế vẫn tự đẻ được! Nhiều loại rắn rất

độc, người bị cắn chỉ đi được vài bước rồi chết, nên được đặt tên là rắn "Hai Bước" hoặc "Năm Bước". Ngày nay người ta đã tìm thấy vài con rắn dị biệt có chân hoặc có hai đầu.

Rắn ngủ mà mắt vẫn thao láo vì không có mí mắt, có mũi nhưng không ngửi được bằng mũi mà phải nhờ bộ phận khác, không có tay chân nên phải nuốt trọng đồ ăn, chẳng nhâm nhi xé phay được, cũng không có vành tai, thế mà vẫn sống ngon lành, có khi tới 40 năm. Tuy vậy rắn vẫn thua loài gián, vì có con gián đầu lia khỏi cổ mà vẫn sống thêm mấy ngày. Nhưng lạ hơn cả là Cán bộ Cộng Sản, không óc, không tim mà vẫn sống, vẫn có thể dùng bạo quyền cai trị dân lành!

Khi thấy ông Ấn Độ thổi sáo rồi đôi rắn độc uốn éo chui ra khỏi miệng giỏ, bạn đừng nghĩ rắn biết nghe nhạc rồi nhảy Lambada nhé. Rắn chỉ phản ứng theo sự chuyển động, nếu anh Chà Và không lúc lắc cây sáo, rắn sẽ đứng yên đưa mắt nhìn. Thật ra, mấy "Thầy Rắn" này đã cho rắn ăn thật no để trở nên chậm chạp, hoặc đã nhỏ mắt nanh độc rồi.

Tính ra, trong các loài động vật thì rắn có liên hệ với con người sớm nhất. Kinh Thánh đã ghi chuyện bà Eva bị rắn cám dỗ ăn Trái Cấm rồi tí tê để ông Adam ăn theo. Với những người theo đạo Thiên Chúa,

rắn là loài bị chúc dữ, tượng trưng cho sự căm dỗ, giận dữ và ghen tị.

Khoảng năm 1250 trước Công Nguyên, Thiên Chúa đã chọn ông Môi Sen để giải phóng dân Israel khỏi nô lệ Ai Cập. Chúa cho ông Môi Sen cây gậy có thể hóa thành con rắn để dân chúng tin theo. Thủ lĩnh Môi Sen đã đem dân Israel ra khỏi Ai Cập, băng qua Biển Đỏ để vào Đất Hứa, nơi chảy tràn trề sữa và mật ong. Thế nhưng dân không biết ơn lại phỉn trách Chúa, Ngài nổi giận cho những con rắn lửa có cánh cắn chết nhiều người. Môi Sen lại phải khẩn cầu cho dân và Chúa đã phán: "*Người hãy làm một con rắn lửa và đặt nó trên cán cò. Ai bị rắn cắn mà nhìn thấy nó thì sẽ được sống*". Cây trụ với con rắn bằng đồng này còn tồn tại mãi đến đời vua Hezekiah của Do thái.

Trong thần thoại Ấn Độ, quỷ Kaliya đã biến thành rắn Hồ Mang giết hại nhiều người, cuối cùng thần Krishna mới giết được Kaliya và nhảy múa trên đầu con quỷ ấy.

Rồi tới thần thoại Hy Lạp, có ba chị em Gorgones bị biến thành quái vật. Chúng có cánh, thân mình giống như phụ nữ với bộ tóc là những con rắn còn sống đang ngo ngoe. Ai nhìn vào mắt chúng thì bị biến thành đá.

Trong đạo Phật, có chuyện kể về con rắn rất hung dữ đã tự ý quấn nhiều vòng, làm thành cái bệ cao cho Đức Phật an tọa mà tham thiền, tránh cho Phật khỏi bị tê thấp và tổ sự quy phục Ngài.

Dân Campuchia tin rằng vương quốc Khmer là do vua Rắn sáng lập. Rất nhiều đền đài tại xứ này được tạc hình rắn trên tường.

Đọc cổ tích Việt Nam, có chuyện chàng thợ săn tên Dã Tràng nhìn thấy một cặp rắn. Khi rắn cái lột da thì rắn đực đi tìm đồ ăn mang về nuôi, nhưng khi rắn đực lột da thì rắn cái bèn bỏ đi tìm chàng khác mà hẹn hò. Dã Tràng bất bình nên bắn chết rắn cái. Rắn đực trả ơn bằng cách cho Dã Tràng một viên

ngọc rắn, mỗi lần anh ngậm viên ngọc này thì có thể nghe và hiểu được tiếng nói của loài vật.

Rồi tới chuyện Thạch Sanh & Lý Thông, với con rắn khổng lồ bắt phải nộp người cho nó ăn thịt, nếu không nó sẽ gây tai họa cho cả làng. May nhờ Thạch Sanh ra tay trừ diệt con rắn tàn ác, làng mới được an vui.

Thánh Patrick là người Ái Nhĩ Lan - nổi tiếng với việc giải thích mâu nhiệm Chúa Ba Ngôi qua thí dụ một cành có ba cái lá - Theo truyền thuyết, Thánh Patrick đã có công đuổi loài rắn ra khỏi đất nước này.

Trong văn học Việt, Lê Quý Đôn là một thần đồng nổi tiếng. Ngay từ lúc tóc còn để chỏm, Lê Quý Đôn đã tỏ ra tài tình xuất chúng, nhưng phải cái lưỡi biếng và nghịch ngợm quá sức. Thân phụ của ông phải đánh đòn để rắn dạy. Bị đòn đau, Đôn khóc xin tha, thân phụ ông nói:

-Tha cũng được, nhưng phải làm một bài thơ liên hệ đến rắn.

Lê Quý Đôn ứng khẩu đọc ngay:
Chẳng phải LIU ĐIU cũng giống nhà

*RẮN đầu biếng học lẽ không tha
Thẹn đên HỒ LỬA đau lòng mẹ
Nay thét MAI GẮM rát cổ cha
RẮO mép chỉ quanh lời dối trá
LẮN lưng chẳng quản vệt dăm ba*

*Từ nay CHÁU LỖ xin chăm học
Kéo HỒ MANG danh tiếng thế gia*

Cha của Lê Quý Đôn phải vui vẻ mà tha cho.

Rắn là con vật tượng trưng cho tháng 5 theo lịch phương Tây, nếu năm mơ thấy rắn có thể đánh đề số 32 hoặc 72.

Biểu tượng của ngành Y là hình con rắn quấn quanh một chiếc gậy (The Rod of Asclepius). Nó bắt nguồn từ bức tượng người và rắn ở Hy Lạp, nhằm tôn vinh thủy tổ của nghề Thuốc là Esculape. Esculape nhờ học được ở một kỳ nhân - không những trị bệnh cứu

người mà còn làm cho người chết sống lại. Thời đó, con rắn cũng đã góp phần trong việc chống lại bệnh dịch, nên khi dựng tượng để tưởng nhớ công đức của thần Y Esculape, thì con rắn được vẽ quấn quanh cây gậy nguyệt quế của ông.

Trong chúng ta có lẽ ai cũng biết chuyện Nguyễn Trãi bị tru di tam tộc vì giết lầm gia đình rắn trong vườn, rồi bị rắn trả thù. Mãi 22 năm sau, vua Lê Thánh Tôn mới xét lại vụ án, thấy nhiều điểm oan ức cho vị khai quốc công thần, nên truy phục chức của Nguyễn Trãi, cho con cháu ông làm quan. Riêng Thị Lộ, nhiều người cho rằng nàng là hóa thân của rắn Hồ Mang, có thù oán sâu nặng với vua Lê Thái Tôn nên tìm cách trả thù. Chỉ khổ cho Nguyễn Trãi, đã vì nàng mà bị vạ lây.

Người ta thường nghĩ rắn là loài ác, xấu, nhưng thật ra rắn có công và ích lợi rất nhiều. Có một thời kỳ tại Ấn Độ, người ta đổ xô đi giết rắn, chẳng bao lâu thì rắn hầu như tuyệt nòi. Mùa lúa năm đó chuột bọ sinh sôi nảy nở rất nhanh, cắn nát mùa màng. Dân Ấn lại phải lo nuôi cho có rắn trở lại. Theo thống kê mỗi năm, số người chết do ong chích còn nhiều hơn số người chết do rắn cắn.

Thịt rắn là món ăn đặc sản dân gian thích khẩu:

*"Cần chi cá lóc, cá trê
Thịt chuột, thịt rắn nhậu mê hơn nhiều"*

Rắn được chế biến thành rất nhiều món ăn khác nhau như: Súp da rắn, Rắn xào xả ớt, Rắn băm xúc bánh tráng, Da rắn chiên giòn, Chả rắn bọc lá lót, Nem thịt rắn, Lòng rắn xào miến, Xôi mỡ rắn, Cháo trứng rắn, Rắn tiềm thuốc Bắc, Rắn xé phay, Rắn xào lăn,

Cháo rắn đậu xanh...

Indonesia là một quốc gia có nhiều loài rắn, nên nổi tiếng với loại bánh mì kẹp thịt rắn (hamburger thịt rắn) rất ngon và lạ.

Da rắn có thể làm thành bốp, dây nịt, giày... cho các bà quý phái.

Đặc biệt cả Đông và Tây Y đều coi rắn là thần dược để chữa bệnh phong thấp. Thịt rắn làm thông kinh mạch bị bế tắc và trừ phong hàn, nó cũng có khả năng chữa trị chứng tê ngoài da, ngứa, làm hạ áp huyết. Rượu rắn được xem là một loại thuốc bổ dưỡng rất quý, nọc rắn dùng để chế tạo các loại huyết thanh kháng độc khi bị rắn độc cắn.

Lúc còn bé, chắc chúng ta ai cũng biết chơi trò Rồng Rắn rất vui, hoặc thuộc các câu đồng dao:

*Bao giờ cho đến tháng ba
Ếch cắn cổ rắn tha ra ngoài đồng
Hùm nằm cho lợn liếm lông...*

Có câu đó:

*Con gì không chân đi năm rìng
bảy rú, con gì không vú nuôi chín
mười con*

Câu trả lời sẽ là:

*Con rắn không chân đi năm rìng
bảy rú, con gà không vú nuôi chín
mười con.*

Hoặc có các câu ca dao:

*"Đôi ta như rắn liu diu, nước
chảy mặc nước ta diu lầy nhau".*

"Con quạ đen, con cò trắng.

Con ếch ngắn, con rắn dài.

Em trông anh

trông mãi trông hoài.

Trông cho thấy mặt

thân này mới yên".

Sám Trạng Trình (Nguyễn Bình Khiêm 1491 - 1585) cũng có nhắc tới năm Ty :

Rắn qua sữa soạn hết đời

Sa-tăng

Ngựa hồng quý mới nhãn răng

Truyện Trạng Quỳnh vẽ rắn cũng rất thú vị. Muốn làm nhục người Việt ta, quan Tàu bày ra cuộc thi vẽ thú vật, xong ba tiếng trống là phải vẽ xong. Trạng Quỳnh ung dung dùng 10 đầu ngón tay nhúng mực họa ra cả 10 con rắn, quan Tàu tức lắm nhưng thua lý đành phải chịu.

Chuyện Thanh Xà, Bạch Xà kể về hai con rắn màu trắng và xanh tu luyện thành mỹ nữ cũng rất nổi tiếng, được làm thành phim bộ với nhiều chi tiết hấp dẫn.

Trong truyện chương Anh Hùng Xạ Điêu của Kim Dung, có Tây Độc Âu Dương Phong là kẻ độc ác, nhiều thủ đoạn. Âu Dương Phong thường dùng một cây gậy có hai rắn độc ở đầu làm vũ khí. Ông bắt vài ngàn con rắn về luyện thành một đoàn binh rắn có cấp bậc đẳng hoàng, lấy tiếng tiêu làm hiệu lệnh tiến tới hay rút lui. Khi quyết đấu với Hồng Thất Công, Âu Dương Phong bị thua được tha chết nhưng lại lén thả rắn độc ra cắn Hồng Thất Công bị thương nặng. Tây Độc này quá "độc". Trương Vô Kỵ trong Cô Gái Đồ Long đã học được nghề y nên cứu sống được người bị Linh Chi Xà mổ.

Về lịch sử, năm Quý Ty 207 trước công nguyên sau khi kháng chiến chống quân Tần thắng lợi, Thục Phán xưng là An Dương Vương, đóng đô ở Cổ Loa, phát triển nước Văn Lang của các vua Hùng. Năm Kỷ Ty 111 trước công nguyên, dưới sự lãnh đạo của Tây Vu Vương (hậu duệ của Thục Phán), người Việt nổi lên khởi nghĩa làm lung lay ách đô hộ của Triệu Đà.

Trong sử cũng có ghi chuyện Thiên Hộ Dương ở Đồng Tháp Mười, dụ quân Pháp vào hang rắn độc lớn, khiến không ít giặc Pháp bị thiệt mạng. Người dân cho rằng Thiên Hộ Dương có đạo binh "Rắn Thần" trợ chiến.

Trên thế giới năm Tân Ty 1941 có sự kiện Trần Châu Cảng, việc sụp đổ của bức tường Berlin xảy ra

vào năm Kỷ Ty 1989 hoặc vụ New York bị bọn khủng bố tấn công vào ngày 11 tháng 9 năm Tân Ty 2001.

Ai có lòng dạ nham hiểm thì người ta gọi họ là lòng dạ rắn rết. Những người lừa phỉnh người khác, nói cho hay nhưng lại làm ác thì bị gọi là "khẩu Phật, tâm xà". Nếu miệng lưỡi độc ác, chuyên môn bỏ vạ cho người khác thì gọi là "Ngậm máu phun người". Con nít hư đốn, ngỗ nghịch thì gọi chúng là "Rắn đầu, rắn mặt".

Ngoài ra cũng có rất nhiều thành ngữ liên hệ tới rắn:

- Cồng rắn cắn gà nhà: Nhảm chê trách kẻ phản bội, đồng nghĩa với câu "Rước voi giày má tổ". như vua Lê Chiêu Thống cầu viện quân Tàu xâm lược nước nhà.

- Rắn rết bò vào, cóc nhái bò ra: Ám chỉ kẻ độc ác như rắn rết không thể sống cùng với người ngay được. Do vậy trong cuộc sống ta phải tránh loại người hung ác, hiểm độc như rắn rết.

- Vẽ rồng vẽ rắn, Vẽ rắn thêm chân: Nhằm chế diễu kẻ chẳng làm nên việc gì mà còn bày vẽ tôn công sức tiền của, có khi còn có hại.

- Rắn mất đầu: Ý nói khi người lãnh đạo đã mất, thì các cấp bên dưới không làm gì được nữa.

- Khẩu xà tâm Phật: Nhằm chỉ kẻ ngoài miệng tuy nóng nảy chửi bới, nhưng thẳng ngay, nhân đức.

- Rắn đến nhà chẳng đánh thì quái, Gái đến nhà chẳng chơi cũng thiệt: Ý nói rắn rết là loại nguy hiểm, rắn đến nhà mà không giết thì thế nào cũng bị nó cắn chết. Còn nếu thân mình là gái mà không biết giữ, ăn mặc khiêu khích, đem thân đi "cho không biểu không" thì thiệt thòi ráng chịu!

- Rắn đổ nọc cho lươn, tức đổ lỗi, gán ghép trách nhiệm cho người khác. Mình làm sai thì nhận, thì sửa mới khá được, chạy tội cũng có ai tin đâu, sự thật vẫn là sự thật.

Tục ngữ Campuchia nói: "Rắn độc dù nó cắn cũng có thể chữa bằng thuốc. Con người độc ác hơn rắn, không có gì chữa được", bạn có đồng ý không?

Bà Miện, mẹ của thi sĩ Nguyễn Bính bị rắn độc cắn chết năm 1918

lúc mới 24 tuổi, để lại cho ông Bình ba đứa con thơ.

Để chuẩn bị cho năm mới, nhiều người có tiền, nhất là các "Đại Gia" tại Việt Nam đổ xô đi mua rắn về nuôi vì có lời đồn nuôi rắn sẽ "cầu được ước thấy". Rắn được tôn làm "Thần May Mắn".

Trong sách những Chuyện Lạ thế giới, có người lập kỷ lục để rắn độc chui vào lỗ mũi và chạy ra khỏi miệng một cách dễ dàng. Có người coi rắn là bạn, ăn chung ngủ chung, khiếp quá!

Rắn cũng tạo nhiều rắc rối trong cuộc sống. Một đoàn xe điện đi từ Kyoto đến Shiga đã phải ngừng chạy vì có con rắn to màu đỏ và đen cuộn tròn trên ghế hành khách. Việc ngừng một đoàn tàu cao tốc là sự kiện hiếm thấy tại Nhật Bản.

Cũng có lần rắn độc nằm ngay lối vào tòa nhà Orissa, khiến phiên họp của Quốc hội Ấn Độ bị chậm mất vài tiếng đồng hồ.

Trong chuyến bay Qantas 191 từ Úc tới Papua New Guinea ngày 11 tháng 1, 2013, hành khách thâu được phim con rắn dài 3 mét nằm chễm chệ trên cánh máy bay. Có lẽ con rắn này nóng lòng muốn về quê ăn Tết, nên thay vì đi xe ô tô, trần đi "máy bay ô tô" cho lẹ và khỏi tốn tiền vé. Không tay không chân tron tuột, chẳng hiểu sao con rắn này có thể bám vào cánh phi cơ ở độ cao 35 000 feet mà không rớt, chịu được độ lạnh trừ 14 độ C với tốc độ 500 km một giờ. Thì ra với quyết tâm, cái gì cũng có thể làm được!

Tổ chức PETA trong chiến dịch bảo vệ động vật thường lên tiếng chỉ trích các ca sĩ, diễn viên nổi tiếng dùng các sản phẩm thời trang làm từ da rắn.

Xuân sang, mọi người nhất là người Việt ly hương chắc không khỏi ngậm ngùi. Tội nghiệp lớp trẻ sanh ra ở hải ngoại, đâu có hiểu Tết như thế nào. Nhớ hồi con tôi còn bé, Tết năm đó tôi làm siêng nấu bánh chưng tặng bạn bè, làm

xong mệt quá không nấu com nổi bắt cả nhà ăn bánh chưng trừ com. Năm sau tôi nói với hai cháu: Sắp Tết rồi đó con. Cháu Việt lo lắng hỏi lại: *Tết thì phải ăn cái bánh "sticky" không được ăn com phải không mẹ!* Bây giờ lớn rồi, Tết với các cháu có nghĩa là sẽ tham gia Hội Chợ Tết để gây quỹ, làm văn nghệ giúp vui. Dù sống trên đất Tự Do, no ấm nhưng hương vị Tết xưa với ông bà, truyền thống dân tộc đã mất đi rất nhiều. Nỗi buồn lưu vong và niềm thương nhớ người thân luôn canh cánh trong lòng. Ý nghĩa thiêng liêng của cái Tết và niềm vui xưa hầu như không còn. Có dành dụm được chút tiền ra mua đồ ăn, đồ xài thì sợ mua phải đồ giả, đồ độc. Ôi xã hội ngày nay!

Năm mới, tôi nhủ lòng phải cố gắng hơn, nếu "*nằm khoanh trong bụi*" bỏ ngoài tai những chuyện tốt cần làm, không thêm hay biết sự gì ngoài chuyện gia đình, cá nhân mình, để rồi trở thành "*vô cảm*" không giúp đỡ được ai, thì chính tôi sẽ trở thành loài rắn xấu, không tích sự gì. Năm mới tôi sẽ cầu xin Chúa giúp sức, ráng thực tập làm người thẳng thắn cương trực "*Thẳng như rắn bò*", không nhiều chuyện tò mò "*Thao láo như mắt rắn ráo*", hoặc "*Len lét như rắn mừng năm*". Tôi sẽ cố gắng giữ lời ăn tiếng nói không là "*Miệng hùm nọc rắn*", tránh "*áp rắn trong lòng*", dùng đầu óc suy xét cẩn thận các việc, khi cần thiết phải mạnh dạn "*đánh rắn phải đánh bằng đầu*". Tôi vốn ngại khó, sợ đụng chạm không dám lên tiếng dù biết đó là việc sai trái, bất công.

Chúc bạn năm mới tâm Phật, khẩu Phật luôn để chính mình và người chung quanh có được niềm vui, cuộc sống thêm phần ý nghĩa.

Nguyễn Ngọc Duy Hân

Mời bạn ghé thăm trang Duy Hân, Thơ Văn và Nhạc tại:

<http://duyhantrinhtayninh.blogspot.ca/>